

CYPRIAN SKWAREK

ur. 1916; Lublin

Miejsce i czas wydarzeń	Lublin, dwudziestolecie międzywojenne
Słowa kluczowe	projekt "Archiwum Historii Mówionej - opracowanie i udostępnienie online najcenniejszych zasobów", życie codzienne, Żydzi, relacje polsko-żydowskie

Niechęć między Polakami a Żydami

To były dwa odrębne światy. To się zasadzało przede wszystkim na tym, że Polacy nie akceptowali kultury żydowskiej, Żydzi nie akceptowali kultury polskiej, nie chcieli wchodzić w tę kulturę, nie chcieli się z nią wiązać, nie chcieli wiedzieć o sposobie życia Polaków, w ogóle to ich nie interesowało. Ich interesowała jedna sprawa: utrzymanie własnej tożsamości i czystości własnej religii we własnym gronie. A konkurencja i taka niechęć między Polakami i Żydami zasadzała się na zasadach ekonomicznych. Żydzi nie mogli pracować na urzędach państwowych, nie mogli robić kariery w wojsku czy jako urzędnik. Musieli wobec tego mieć się innych zawodów. Więc ci, którzy mieli finansowe warunki, to kształcili się na adwokatów, na lekarzy, na dentystów, a reszta usiłowała zarobić na życie handlem. Byli tacy, którzy już mieli pewne pieniądze, mieli piękne sklepy i skutecznie konkurowali z polskim handlem. I właśnie na tym tle raz kulturowym, drugi raz na tle konkurencji ekonomicznej zasadzała się cała niechęć między Polakami a Żydami.

Żydzi na przykład, do wojska jak szli z poboru, bo byli obywatelami polskimi, to zachowywali się tak, jakby nie potrafili być żołnierzem. Dzisiejsza armia izraelska jest dla mnie zaskoczeniem, ja nie wyobrażałem sobie Żydów o tak dużych umiejętnościach wojskowych, takiej odwadze, takim zdyscyplinowaniu. W naszym polskim wojsku, to jeżeli Żyd służył, to robił z siebie ofermę i wszyscy naśmiewaliśmy się, że to są wojskowe ofermę. I tak samo w życiu codziennym też mieliśmy poczucie jakiejś wyższości nad Żydami, wyższości od strony możliwości w życiu. I to było też tym elementem niechęci. Takie było powiedzenie przed wojną kursujące wśród Żydów, że „wasze ulice, nasze kamienice”. To miało obrazować tę ripostę Żydów na nasz stosunek do nich, że wy rządzą, ale majątek to jest nasz.

Data i miejsce nagrania	1998-12-30, Lublin
Rozmawiał/a	Marta Kubiszyn
Redakcja	Aleksandra Bańkowska
Prawa	Copyright © Ośrodek "Brama Grodzka - Teatr NN"